

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: „Сигурност в Черноморския регион“

Лектор: проф. д.ю.н. Надя Бояджиева, доктор по Нова и съвременна обща история (История на балканските държави), професор и доктор на юридическите науки по Международно право и международни отношения

Телефон: +359 884 54 77 75, +359 886 568 862

Имейл: nboyadjieva@balkanstudies.bg, nadiaboyadjieva@gmail.com

Хорариум: 30 часа лекции, 20 кредита

Анотация (до 150 думи):

В курса се изучават въпроси, свързани със сигурността в Черноморския регион в контекста на европейската и регионалната сигурност. Поставен е фокус върху обсъждането на основните проблеми в различни области на сигурността – военна сигурност, икономическа сигурност, енергийна сигурност и др. В курса се обсъжда черноморската политика на основните държави в региона: Русия, Турция, Украйна, Румъния, България и др., както и проблемите в региона на "Широкото Черно море". Курсът разглежда също икономическото, политическото и военното сътрудничество. Важно внимание е обърнато на "замразените конфликти" и другите заплахи за сигурността в Черноморския регион /международния тероризъм, бежанските вълни, енергийните проблеми, екологията и др./.

Друг важен акцент е поставен върху перспективите за сигурността в Черноморския регион, разширяването на НАТО и на ЕС, включително и евроатлантическата интеграция на Западните Балкани и сигурността на Черно море. Курсът завършва с прогнози за Черноморската сигурност в новата геополитическа среда и бъдещето на Черноморския регион в условията на предизвикателствата към международната система през първата четвърт на XXI век .

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Въведение в сигурността на Черноморския регион – контекст, участници и основни предизвикателства

Тема / Модул 2: Видове сигурност в Черноморския регион – военна, икономическа, енергийна и др.

Тема / Модул 3: Черноморската политика на Русия – стратегически интереси и геополитически амбиции

Тема / Модул 4: Ролята на Турция и Украйна в Черноморската сигурност и регионалната динамика

Тема / Модул 5: България и Румъния като Черноморски държави-членки на ЕС и НАТО – политики и приоритети

Тема / Модул 6: „Широкото Черно море“ – регионално сътрудничество в икономическата, политическата и военната сфера

Тема / Модул 7: Замразените конфликти и други заплахи за сигурността в Черноморския регион

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема / Модул 8: Разширяването на НАТО и ЕС и евроатлантическата интеграция в контекста на черноморската сигурност

Тема / Модул 9: Черноморската политика на Република България през XX–XXI век – роля, принос и партньорства

Тема / Модул 10: Перспективи и прогнози за бъдещата сигурност в Черноморския регион в новата геополитическа среда

Форми на обучение и оценяване:

Хибридна форма на обучение

Писмена форма на оценяване - курсов проект по избрана от студента тема.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

- Познаване и анализ на основните измерения на сигурността в Черноморския регион – военна, икономическа, енергийна и политическа – в контекста на европейската и глобалната сигурност.
- Способност за оценка на политиките и стратегическите интереси на ключовите участници в региона – Русия, Турция, Украйна, България, Румъния и международните организации.
- Разбиране на същността и динамиката на замразените конфликти и другите заплахи за стабилността в Черноморския регион и прилежащите му зони.
- Умения за анализ на процесите на евроатлантическа интеграция и тяхното въздействие върху регионалната сигурност, включително разширяването на НАТО и ЕС.

Литература:

Алексиева, Невена. България в Черноморския регион – регионално сътрудничество и значение. Международни отношения, брой 6, 2021, стр.59-66

Бояджијева, Надя. Русия, НАТО и средата на сигурност след Студената война 1989–1999. Част 1, София: ИК „Даниела Убенова“, 2013

Бояджијева, Надя. Руската федерация и Балканите през XXI век. – В: Съвременните Балкани: Предизвикателствата на XXI век. (Ал. Костов, съст.), София: Тендрил, 2021. стр. 245-264

Георгиев, Христо. Политиката на сигурност на Република България в началото на XXI век. Теоретични и приложни аспекти. София: Нов Български университет, 2011

Дюлгерова, Нина. Кавказки гамбит (вектори на сигурността и енергетиката). София: Военно издателство, 2009

Захариев, Алекс. Проблеми на сигурността в Черноморския регион през XXI век. – Геополитика, бр.4, 2012

Кацаров, Райчо. Транспортно-енергийни ресурси в Черноморския регион. Международни отношения, кн.3, 2007, стр. 53-60

Константинов, Емил. България и Черноморския регион. – В: Константинов Е., Христов П., Проблеми на сигурността на регионите. София: ГорексПрес, 2008, стр. 64-87

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

- Пенчев, Георги. Правна защита на морската среда на Република България от замърсяване: история и съвременност. – В: 100 години от рождението на проф. Михаил Андреев: Сборник статии. София: УИ "Св. Климент Охридски", 2011, стр. 510-529.
- Пенчев, Г. Правни аспекти на екологическата безопасност в Европа и на Балканския полуостров. – Юридически сборник. Бургас, 1995, Т. 4, стр. 92 – 129.
- Пенчев, Георги. Екологични функции на международните организации. – Международни отношения. 2002, No 5-6, стр. 165 - 170.
- Цонков, Николай, Камен Петров, Цветелина Берберова-Върчева. Преодоляване на регионалните дисбаланси в Черноморския регион чрез въвеждане на нов подход на стратегическо планиране. Международни отношения, брой 6, 2021, стр.19-32
- Akgul, Pinar. "The Impact of the Russia-Ukraine War on the Black Sea Economic Cooperation: Adapting Economic Cooperation to Security Challenges." *Journal of Southeast European and Black Sea Studies [ABINGDON]*, March 2026, pp. 1–20
- Åtland, K. and Kabanenko, I. (2020) 'Russia and its Western Neighbours: A Comparative Study of the Security Situation in the Black, Baltic and Barents Sea Regions', *Europe-Asia Studies*, 72(2), pp. 286–313.
- Baldiran, Selen, et al. "The Importance of the 1936 Montreux Convention for the Black Sea Security: A Close Look into Russia-NATO Controversy on the Russian-Ukrainian Conflict in 2022." *Information & Security [Sofia]*, vol. 51, 2022, pp. 11–23
- Boyadjieva, Nadia. *Russian Security Strategy in the Balkans.* – Kanet, R. (Ed.). (2019). *Routledge Handbook of Russian Security.* London: Routledge. 2019, pp. 366-376
- Brânda, Oana Elena. "A sea of trouble. Black sea security policies between NATO and the European Union." *Defense Resources Management in the 21st Century*, vol. 14, no. 14, 2019, pp. 18–25.
- Chihaia, Mihai Sebastian. "The Baltic Sea and the Black Sea: Security Challenges and Vulnerabilities after the Cold War." *Revista Română de Studii Baltice Şi Nordice*, vol. 7, no. 2, 2015, pp. 153–66.
- Chiriac, Olga R., and ProQuest. *The Foreign Policy of the Russian Federation: Implications for Black Sea Security.* Palgrave Macmillan, 2023
- Neag, Mihai, and Elisabeta-Emilia Halmaghi. "Energy security. Black sea – Caspian Sea corridor." *Defense Resources Management in the 21st Century*, vol. 11, no. 11, 2016, pp. 214–19.
- Nikolko, Milana. "The annexation of Crimea and continuing instability in the Black Sea region Dynamics of Regional Security and New Challenges for the Organisation for Democracy and Economic Development (GUAM)." *Shima (Sydney, N.S.W.) [Sydney]*, vol. 13, no. 1, January 2019, pp. 27–43
- Panait, Mihai. "Opportunities and challenges regarding the regionalization of security at the Black Sea. Perspectives concerning economic cooperation in the Black Sea and its impact on regional security." *Bulletin of "Carol I" National Defense University [Bucharest]*, vol. 9, no. 2, 2020, pp. 43–49
- Pavliuk, Oleksandr, et al. *The Black Sea Region: Cooperation and Security Building.* M.E. Sharp, 2004.
- Proedrou, Filippou. "In Quest of Governance: The Failures of Regionalism, a Pan-European Security Architecture and 'bigemony' in Black Sea Politics." *Journal of Southeast European and Black Sea Studies [ABINGDON]*, vol. 18, no. 3, July 2018, pp. 439–56
- Scipanov, Lucian Valeriu, and Marian-Vasile Sava. "Doctrinal approach to gain seabed control – the case of Black Sea security." *Strategic Impact [Bucharest]*, vol. 91, no. 2, October 2024, pp. 87–96

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Tykhonenko, Iryna, and Yelyzaveta Rachynska. “The «Turkish» Factor in the Transformation of the Black Sea Regional Security System Under the Influence of Russian-Ukrainian War.” *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI* (Online), no. 10, June 2025, pp. 124–34

Допълнителна информация (по желание) Преподавателят предоставя допълнителна литература и лекционни материали по време на учебния процес.
Курсът може да се проведе и на български, и на английски език